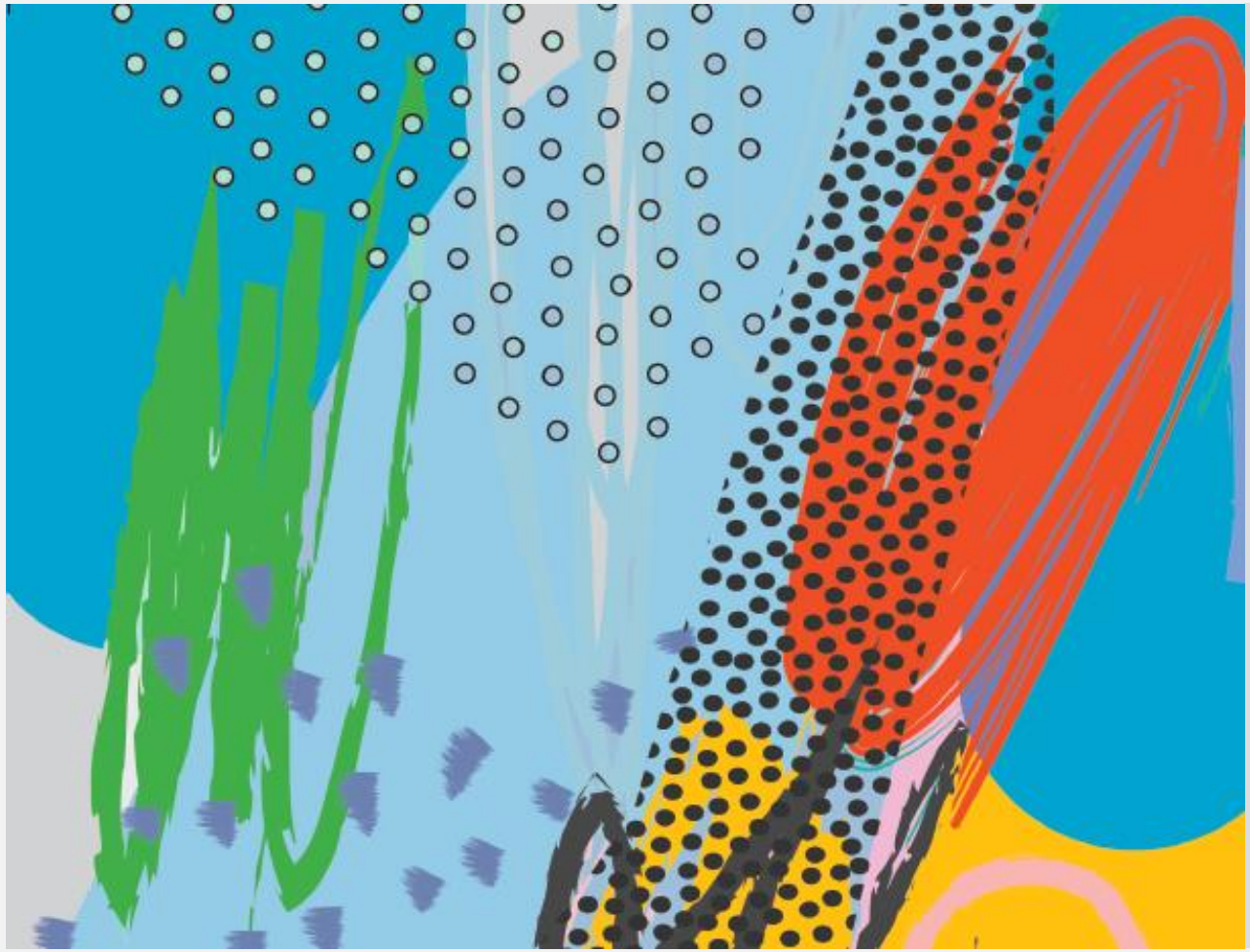

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 09

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΠΝΟ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΝΑΦΗ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Συγγραφέας

Ευστράτιος Σκοπελίτης

ΒΒΑ - ΟΠΑ (ΑΣΟΕΕ), ΜΡΑ, ΕΣΔΔ, Προϊστάμενος Τμήματος Λοιπών Εξαρτήσεων - Υπουργείο Υγείας (2017-2019), Εθνικός Εμπειρογνώμων στο Expert Group on Tobacco Policy (EC) & αρ. 9, 10 FCTC (WHO)

SMOKE FREE GREECE

Institute of Public Health

George D. Behrakis RESEARCH LAB HELLENIC CANCER SOCIETY

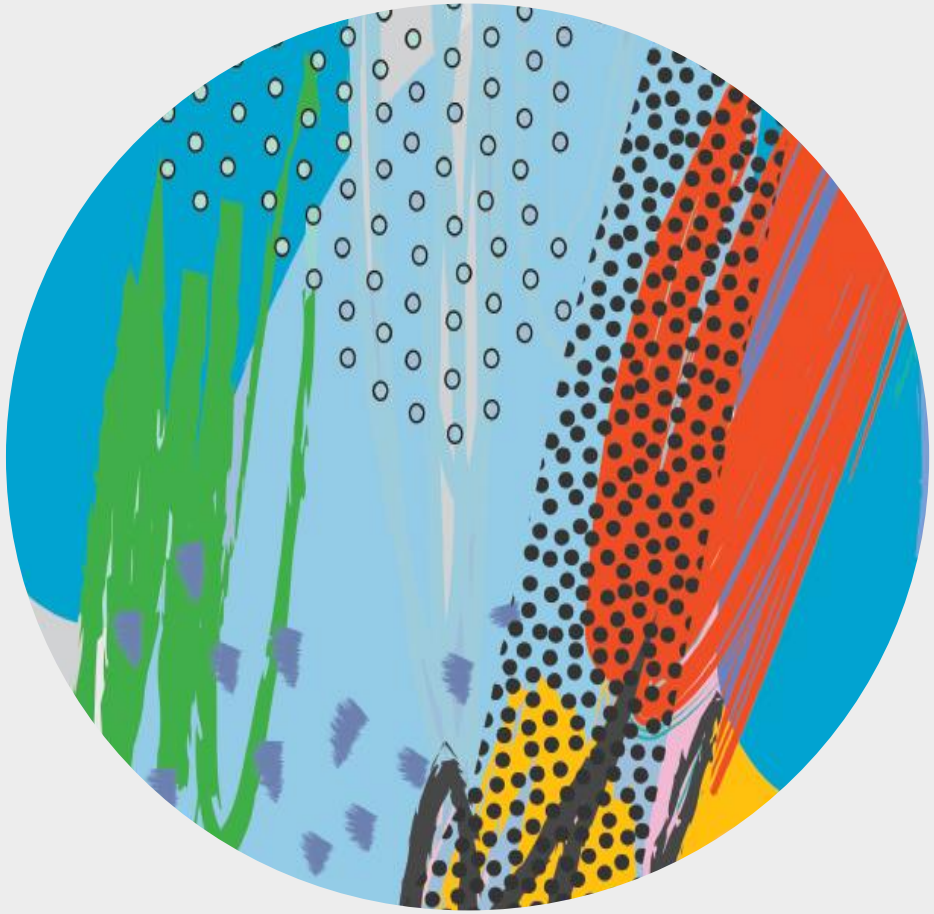

Σύνοψη

- Ιστορική Αναδρομή
- Σύντομη Ιστορική Αναδρομή Ελληνικής Νομοθεσίας για τον Καπνό
- Ευρωπαϊκό Νομικό Πλαίσιο
- Διεθνές Νομικό Πλαίσιο
- Ισχύον Νομοθετικό Πλαίσιο στην Ελλάδα
- Μελλοντικές Προκλήσεις

Δήλωση Αποποίηση Ευθύνης

Το περιεχόμενο της ακόλουθης παρουσίασης αποτελεί συντακτικό προϊόν του συγγραφέα του Κεφαλαίου 9 του βιβλίου «ΠΑΙΔΕΙΑ ΓΙΑ ΕΝΑΝ ΚΟΣΜΟ ΧΩΡΙΣ ΚΑΠΝΙΣΜΑ» (Αθήνα, 2η έκδοση) με τίτλο «Ιστορική Αναδρομή και Ισχύουσα Νομοθεσία για τον Καπνό και τα Συναφή Προϊόντα».

Σκοπός της παρουσίασης είναι η ακριβής και αντικειμενική περιγραφή της ισχύουσας, επικαιροποιημένης στο παρόν, νομοθεσίας γύρω από τις πολιτικές ελέγχου του καπνού και των συναφών προϊόντων, καθώς και της διαχρονικής της εξέλιξης έως και σήμερα, στο πλαίσιο των δράσεων προστασίας της δημόσιας υγείας.

Η παρουσίαση παραχωρείται επακριβώς ως έχει με σκοπό την ενημέρωση ειδικότερου ή ευρύτερου κοινού, μέσω δράσεων καταπολέμησης της εξάρτησης από τον καπνό και τα συναφή προϊόντα και προστασίας της δημόσιας υγείας.

Οποιαδήποτε μεταβολή του περιεχομένου, αναπαραγωγή του με οποιονδήποτε τρόπο που αλλοιώνει το νόημα ή την ακρίβεια των γραφομένων, καθώς και σύνδεση του συγγραφέα με οποιοδήποτε περιεχόμενο διαφορετικό από αυτό της παρουσίασης συνεπάγεται την επιφύλαξη αυτού επί παντός νόμιμου δικαιώματος του.

Ιστορική Αναδρομή

Η καλλιέργεια του καπνού χρονολογείται από το **1400 – 1000 π.Χ**.

Ο καπνός έρχεται στην Ευρώπη μετά την ανακάλυψη της Αμερικής τον **15ο και 16ο αιώνα** από τον Γάλλο πρεσβευτή στην Πορτογαλία Jean Nicot (από το όνομα του οποίου προέρχεται η επιστημονική ονομασία, νικοτίνη)

Από τα μέσα του **20ου αιώνα** η Ιατρική κατέδειξε τις καταστροφικές συνέπειες της χρήση του καπνού στην υγεία

Αρχικά θεωρείτο ψυχαγωγικό μέσο και μέσο κοινωνικής καταξίωσης

Σύντομη Ιστορική Αναδρομή Ελληνικής Νομοθεσίας για τον Καπνό Ι.

- Ο πρώτος νόμος για τον έλεγχο του καπνίσματος - για λόγους προστασίας από τον κίνδυνο δυστυχημάτων λόγω πυρκαγιάς σε δημόσιες υπηρεσίες και δημόσια καταστήματα- στην Ελλάδα χρονολογείται από την εποχή του Όθωνα, το 1856

- Έκτοτε το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο έχει αλλάξει ουκ ολίγες φορές

- Η πρώτη δειλή προσπάθεια νομοθετικής απαγόρευσης του καπνίσματος για λόγους δημόσιας υγείας παρατηρείται τη δεκαετία του ‘30 και του ΄50 αποκλειστικά στα τότε Μέσα Μαζικής Μεταφοράς

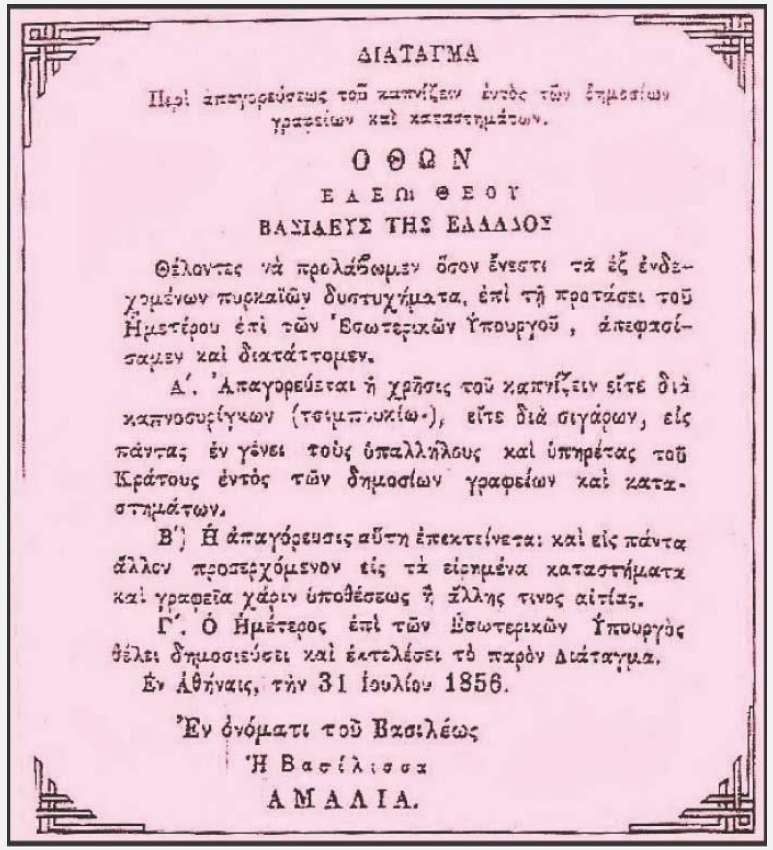

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ ἀπαγορεύσεως τοῦ καπνίζειν ἐντὸς τῶν δημοσίων γραφείων καὶ καταστημάτων.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Θέλοντες νὰ προλάβωμεν ὅσον ἔνεστι τὰ ἐξ ἐνδεχομένων πυρκαϊῶν δυστυχήματα, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Α΄. Ἀπαγορεύεται ἡ χρῆσις τοῦ καπνίζειν εἴτε διὰ καπνοσυρίγκων (τσιμπουκίων), εἴτε διὰ σιγάρων, εἰς πάντας ἐν γένει τοὺς ὑπαλλήλους καὶ ὑπηρέτας τοῦ Κράτους ἐντὸς τῶν δημοσίων γραφείων καὶ καταστημάτων.

Β΄) Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη ἐπεκτείνεται καὶ εἰς πάντα ἄλλον προσερχόμενον εἰς τὰ εἰρημένα καταστήματα καὶ γραφεῖα χάριν ὑποθέσεως ἢ ἄλλης τινος αἰτίας.

Γ΄. Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 31 Ἰουλίου 1856.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Ἡ Βασίλισσα

ΑΜΑΛΙΑ.

Σύντομη Ιστορική Αναδρομή Ελληνικής Νομοθεσίας για τον Καπνό ΙΙ.

1930-1952

Περιορισμός στη διαφήμιση των προϊόντων καπνού, απαγόρευση διαφήμισης στο ραδιόφωνο, προϋποθέσεις στην έντυπη και υπαίθρια διαφήμιση

1979

Απαγορεύεται το κάπνισμα σε όλους τους κλειστούς δημόσιους χώρους (πλην ειδικών σημείων στους χώρους μακράς αναμονής)

1980

Απαγορεύεται το κάπνισμα στα Νοσηλευτικά Ιδρύματα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου και στις Ιδιωτικές Κλινικές (πρόβλεψη για ειδικούς χώρους καπνιστών)

1988-1989

Απαγορεύεται το κάπνισμα στα μέσα μαζικής μεταφοράς (Μ.Μ.Μ: λεωφορεία, τροχιοδρομικά οχήματα)

Σύντομη Ιστορική Αναδρομή Ελληνικής Νομοθεσίας για τον Καπνό III.

1990

Απαγορεύεται το κάπνισμα στις πτήσεις όλων των εσωτερικών αερογραμμών της χώρας

1991

- Εργαστηριακή ανάλυση των τσιγάρων για μέτρηση περιεκτικότητας σε πίσσα και νικοτίνη
- Απαγορεύεται η τηλεοπτική διαφήμιση προϊόντων καπνού

1992

Απαγορεύεται η κυκλοφορία προϊόντος πανομοιότυπου με τα πραγματικά τσιγάρα (π.χ. παιχνίδια, τσίχλες), για λόγους αποτροπής της παρακίνησης των παιδιών στην εξάρτηση του καπνίσματος

1993

Απαγορεύεται το κάπνισμα σε όλους τους χώρους που παρέχονται υπηρεσίες υγείας

1994

Πλαίσιο έγκρισης και κυκλοφορίας προϊόντων κατά του καπνίσματος ή απωθητικών του καπνίσματος

2000

Απαγορεύεται η χορηγία τηλεοπτικών προγραμμάτων σε σχέση με τον καπνό

Σύντομη Ιστορική Αναδρομή Ελληνικής Νομοθεσίας για τον Καπνό IV.

2002

Επεκτείνεται η απαγόρευση κατανάλωσης καπνού σε όλους τους χώρους που παρέχεται εκπαίδευση, σε όλα τα Μ.Μ.Μ., πλοία, αεροπλάνα, ταξί και σε όλους τους δημόσιους ή ιδιωτικούς χώρους αναμονής.

2003

Ενσωμάτωση Οδηγίας 2001/37/ΕΚ για τα προϊόντα καπνού

2005

Ενσωμάτωση Οδηγίας 2003/33/ΕΚ περί καθολικής απαγόρευσης διαφήμισης, προώθησης και χορηγίας προϊόντων καπνού στην Κοινωνία της Πληροφορίας (διαδίκτυο), στον Τύπο, στο ραδιόφωνο και σε άλλα έντυπα μέσα.

Κύρωση από το ελληνικό κοινοβούλιο της Σύμβασης Πλαίσιο για τον Έλεγχο του Καπνού του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (WHO FCTC).

2008

Νόμος 3730/2008, «Περί προστασίας ανηλίκων από τον καπνό».

2010

Ενσωμάτωση Οδηγίας 2010/13/ΕΕ (απαγόρευση της διαφήμισης, χορηγίας και προώθησης προϊόντων καπνού μέσω οπτικοακουστικών εμπορικών ανακοινώσεων και προγραμμάτων).

Σύντομη Ιστορική Αναδρομή Ελληνικής Νομοθεσίας για τον Καπνό V.

2019

Ν. 4600/2019, Ρύθμιση κυκλοφορίας ηλεκτρονικών τσιγάρων χωρίς νικοτίνη, σύμφωνα με τους όρους, τις προδιαγραφές και τις απαγορεύσεις της Οδηγίας για τα νικοτινούχα ηλεκτρονικά τσιγάρα, απαγόρευση διασυνοριακών πωλήσεων, διαφήμισης, προώθησης και χορηγίας ηλεκτρονικών τσιγάρων χωρίς νικοτίνη, ρύθμιση των συστατικών και των τεχνικών προδιαγραφών, επιβολή προειδοποίησης υγείας και ρύθμιση της συσκευασίας των ηλεκτρονικών τσιγάρων χωρίς νικοτίνη, απαγόρευση κυκλοφορίας στην αγορά του καπνού μάσησης και του καπνού λήψης από τη μύτη (δόθηκε έγκριση από την Ε. Επιτροπή,27/02/2020), καθώς και των υποκατάστατων καπνού. *

* Το σύνολο των παραπάνω προστατευτικών ρυθμίσεων, της δημόσιας υγείας του Ν. 4600/2019 (Μάρτιος 2019) καταργήθηκε από το Ν. 4715/2020 (Αύγουστος 2020).

Ευρωπαϊκό Νομικό Πλαίσιο (Ε.Ε.) Ι.

Οδηγία 2003/33/ΕΚ περί διαφήμισης και χορηγίας υπέρ προϊόντων καπνού

- ✓ **Απαγόρευση της διαφήμισης σε έντυπα μέσα ενημέρωσης** και σε υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας, καθώς και της ραδιοφωνικής διαφήμισης προϊόντων καπνού και της ραδιοφωνικής χορηγίας από επιχειρήσεις, η κύρια δραστηριότητα των οποίων είναι η παραγωγή ή πώληση προϊόντων καπνού.
- ✓ **Απαγόρευση χορηγίας από επιχειρήσεις προϊόντων καπνού** υπέρ εκδηλώσεων ή δραστηριοτήτων στις οποίες συμμετέχουν περισσότερα του ενός κράτη-μέλη (Κ-Μ) ή οι οποίες διεξάγονται σε περισσότερα του ενός Κ-Μ ή έχουν με άλλο τρόπο διασυνοριακό αντίκτυπο, καθώς και της διανομής προϊόντων καπνού δωρεάν στο πλαίσιο τέτοιας χορηγίας που αποσκοπεί ή έχει ως άμεσο ή έμμεσο αντίκτυπο την προώθηση των εν λόγω προϊόντων.

Οδηγία 2010/13/ΕΕ περί παροχής υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων

- ✓ **Απαγόρευση όλων των μορφών οπτικοακουστικών εμπορικών ανακοινώσεων για τσιγάρα και λοιπά προϊόντα καπνού**, καθώς και της χορηγίας σε υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων ή τηλεοπτικά και συναφή προγράμματα από επιχειρήσεις των οποίων κύρια δραστηριότητα είναι η παραγωγή ή πώληση τσιγάρων και λοιπών προϊόντων καπνού.
- ✓ **Απαγόρευση τοποθέτησης προϊόντος για προϊόντα καπνού ή τσιγάρων ή τοποθέτηση προϊόντων** από επιχειρήσεις των οποίων κύρια δραστηριότητα είναι η παραγωγή ή πώληση τσιγάρων και λοιπών προϊόντων καπνού.

Ευρωπαϊκό Νομικό Πλαίσιο (Ε.Ε.) ΙΙ.

- **Οδηγία 2014/40/ΕΕ σχετικά με την παραγωγή, την παρουσίαση και την πώληση προϊόντων καπνού και συναφών προϊόντων (Tobacco Products Directive – TPD)**

✓ Ρύθμιση των όρων, προδιαγραφών και προϋποθέσεων κυκλοφορίας των προϊόντων καπνού, συμπεριλαμβανομένων των νέων προϊόντων καπνού, των ηλεκτρονικών τσιγάρων και των φυτικών προϊόντων για κάπνισμα, υποχρέωση κοινοποίησης πληροφοριών στα Κ-Μ και στην Ε. Επιτροπή, ρύθμιση συστατικών κι εκπομπών, ρύθμιση συσκευασίας και συνδυασμένων προειδοποιήσεων υγείας, απαγόρευση συγκεκριμένων συστατικών και προσθέτων με χαρακτηριστικό άρωμα και γεύση, ιχνηλασιμότητα προϊόντων καπνού, θέσπιση δυνατότητας ομοιόμορφης συσκευασίας (plain packaging), κλπ.

- **Σύσταση του Συμβουλίου της Ε.Ε., της 2ας Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με την πρόληψη του καπνίσματος και πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της καταπολέμησής του.**

- **Σύσταση του Συμβουλίου της Ε.Ε., της 30ης Σεπτεμβρίου 2009, για περιβάλλον χωρίς καπνό.**

Διεθνές Νομικό Πλαίσιο Ι.

- **Η Σύμβαση Πλαίσιο για τον Έλεγχο του Καπνού του Π.Ο.Υ. - WHO Framework Convention on Tobacco Control (FCTC)**

✓ Τέθηκε σε ισχύ το 2005 και αυτή τη στιγμή αποτελεί δεσμευτικό διεθνές κανονιστικό πλαίσιο για 182 Χώρες – Μέρη (90% του παγκόσμιου πληθυσμού)

✓ Κυρώθηκε από την Ε.Ε. τον Ιούνιο του 2005 και από την Ελλάδα το 2006, κατόπιν της ψήφισης από το Ελληνικό Κοινοβούλιο του Ν. 3420/2005

- **Οι Αποφάσεις των τακτικών Συνόδων των Μερών (Conference of the Parties – COP Decisions) της Σύμβασης Πλαίσιο για τον Έλεγχο του Καπνού**

✓ Λαμβάνονται σε διετή βάση και αποτελούν το παράγωγο της Σύμβασης διεθνές δίκαιο, με το οποίο εξειδικεύονται και συμπληρώνονται οι προβλέψεις της Σύμβασης

Διεθνές Νομικό Πλαίσιο ΙΙ.

- **Το Πρωτόκολλο της Σύμβασης Πλαίσιο για την Εξάλειψη του Παρανόμου Εμπορίου Προϊόντων Καπνού (WHO FCTC Protocol to Eliminate Illicit Trade in Tobacco Products)**

✓ Τέθηκε σε ισχύ το 2018 και αυτή τη στιγμή αποτελεί δεσμευτικό διεθνές κανονιστικό πλαίσιο για 61 Χώρες - Μέρη. Κυρώθηκε από την Ε.Ε. τον Ιούνιο του 2016, ενώ δεν έχει επί του παρόντος κυρωθεί από την Ελλάδα

- **Οι Αποφάσεις των τακτικών Συνόδων των Μερών (Meeting of the Parties – MOP Decisions) του Πρωτοκόλλου για την Εξάλειψη του Παρανόμου Εμπορίου Προϊόντων Καπνού (WHO FCTC Protocol to Eliminate Illicit Trade in Tobacco Products)**

✓ Λαμβάνονται σε διετή βάση (έπειτα από τη Σύνοδο των Μερών – COP) και αποτελούν το παράγωγο του Πρωτοκόλλου διεθνές δίκαιο, με το οποίο εξειδικεύονται και συμπληρώνονται οι προβλέψεις του Πρωτοκόλλου

Ισχύον Νομοθετικό Πλαίσιο στην Ελλάδα Σημαντικότερες Ρυθμίσεις Ι.

Ν. 3420/2005 – Σύμβαση Πλαίσιο για τον Έλεγχο του Καπνού του Π.Ο.Υ και Αποφάσεις των Μερών της Σύμβασης (COP Decisions) - Βάσει του άρθρου 28 παρ. 1 του Συντάγματος, υπερισχύουν έναντι κάθε άλλης διάταξης τυπικού νόμου.

- Προστασία πολιτικής κατά του καπνού από τα συμφέροντα της καπνοβιομηχανίας
- Καθολική απαγόρευση διαφήμισης, χορηγίας, προώθησης προϊόντων καπνού
- Παροχή κινήτρων στους καπνοπαραγωγούς για μετατόπιση σε εναλλακτικές του καπνού καλλιέργειες
- Θέσπιση αστικής και ποινικής ευθύνης της καπνοβιομηχανίας
- Τιμολογιακά και φορολογικά μέτρα
- Ρύθμιση περιεχομένου και επισήμανσης των προϊόντων
- Κοινοποίηση πληροφοριών στα Μέρη, διεθνής συνεργασία, κλπ.

Decisions FCTC COP 8(22) *"Novel and Emerging Tobacco Products"* και **FCTC COP 6(9) *"Electronic Nicotine Delivery Systems (ENDS) and Electronic Non Nicotine Delivery Systems (ENNDS)"*** :

- Υποχρέωση ρύθμισης των νέων προϊόντων καπνού, των συσκευών τους και των ηλεκτρονικών τσιγάρων
- Υποχρέωση αποτροπής των επικλήσεων περί οφέλους στην υγεία, πλήρους απαγόρευσης διαφήμισης, προώθησης και χορηγίας σε σχέση με αυτά, προστασίας της πολιτικής δημόσιας υγείας από τα εμπορικά συμφέροντα των εταιρειών των νέων προϊόντων καπνού και των ηλεκτρονικών τσιγάρων
- Ρύθμιση του περιεχομένου και της γνωστοποίησης πληροφοριών στις αρχές
- Προστασία καταναλωτών και ανηλίκων, κλπ.

Ισχύον Νομοθετικό Πλαίσιο στην Ελλάδα Σημαντικότερες Ρυθμίσεις ΙΙ.

- **Ν. 3730/2008 *«Προστασία ανηλίκων από τον καπνό και τα αλκοολούχα ποτά και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει***

✓ Καθολική απαγόρευση της κατανάλωσης προϊόντων και συναφών προϊόντων σε όλους τους δημόσιους ή ιδιωτικούς χώρους, κλειστούς ή στεγασμένους, που χρησιμοποιούνται για την παροχή εργασίας, σε αυτοκίνητα με ανηλίκους κάτω των 12 ετών, σε χώρους αθλοπαιδιών και ομαδικών αθλημάτων, ψυχαγωγίας και συγκέντρωσης ανηλίκων, εκπαιδευτικών και νοσηλευτικών ιδρυμάτων, κλπ., πλην συγκεκριμένων εξαιρέσεων

✓ Απαγόρευση πώλησης σε ανηλίκους και από ανηλίκους, τοποθέτησης προϊόντων καπνού και συναφών προϊόντων σε προθήκες επιχειρήσεων μαζικής εστίασης και επιχειρήσεων αναψυχής, της κατασκευής, προβολής, εμπορίας και πώλησης αντικειμένων που έχουν την εξωτερική μορφή προϊόντων καπνού και συναφών προϊόντων

✓ Καθολική απαγόρευση κάθε είδους διαφήμισης και προώθησης σε όλους τους εξωτερικούς, υπαίθριους και εσωτερικούς χώρους, πλην των σημείων πώλησης

✓ Καθορισμός των αρμόδιων εθνικών αρχών και οργάνων ελέγχου για τη συμμόρφωση στις ισχύουσες απαγορεύσεις (Υπουργείο Υγείας, Δημοτική Αστυνομία, ΕΛ.ΑΣ., ΕΑΔ, Δήμοι, Περιφέρειες, Λιμενικό, κλπ.)

Ισχύον Νομοθετικό Πλαίσιο στην Ελλάδα Σημαντικότερες Ρυθμίσεις ΙΙΙ.

ΚΥΑ 81348/2005 ***«Διαφήμιση και χορηγία προϊόντων καπνού σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2003/33/ΕΚ (ΕΕ L 152, 20.6.2003) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου».***

Απαγόρευση

- Διαφήμισης προϊόντων καπνού σε έντυπα Μ.Μ.Ε., Διαδίκτυο και ραδιόφωνο
- Ραδιοφωνικής χορηγίας από επιχειρήσεις η κύρια δραστηριότητα των οποίων είναι η παραγωγή ή πώληση προϊόντων καπνού
- Χορηγίας από επιχειρήσεις προϊόντων καπνού υπέρ εκδηλώσεων ή δραστηριοτήτων στις οποίες συμμετέχουν περισσότερα του ενός Κ-Μ ή οι οποίες διεξάγονται σε περισσότερα του ενός Κ-Μ ή έχουν με άλλο τρόπο διασυνοριακό αντίκτυπο
- Διανομής προϊόντων καπνού δωρεάν στο πλαίσιο τέτοιας χορηγίας που αποσκοπεί ή έχει ως άμεσο ή έμμεσο αντίκτυπο την προώθηση των εν λόγω προϊόντων

ΠΔ 109/2010 ***«Εναρμόνιση της ελληνικής ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2010/13/ΕΕ (ΕΕ L 95, 15.4.2010) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου…»***

Απαγόρευση

- Όλων των μορφών οπτικοακουστικών εμπορικών ανακοινώσεων για τσιγάρα και λοιπά προϊόντα καπνού
- Χορηγίας σε υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων ή τηλεοπτικά και συναφή προγράμματα από επιχειρήσεις των οποίων κύρια δραστηριότητα είναι η παραγωγή ή πώληση τσιγάρων και λοιπών προϊόντων καπνού
- Τοποθέτησης προϊόντος καπνού ή τσιγάρων ή προϊόντων από επιχειρήσεις των οποίων κύρια δραστηριότητα είναι η παραγωγή ή πώληση τσιγάρων και λοιπών προϊόντων καπνού

Ισχύον Νομοθετικό Πλαίσιο στην Ελλάδα Σημαντικότερες Ρυθμίσεις IV.

- **N. 4419/2016 *«Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς την Οδηγία 2014/40/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 3ης Απριλίου 2014 … σχετικά με την κατασκευή, την παρουσίαση και την πώληση προϊόντων καπνού και συναφών προϊόντων»* (και N.440/2016)**

i. Ορισμός Αρμοδίων Εθνικών Αρχών για τον έλεγχο της αγοράς και των προδιαγραφών των προϊόντων καπνού, των ηλεκτρονικών τσιγάρων με νικοτίνη και των φυτικών προϊόντων για κάπνισμα και εποπτείας εφαρμογής της Οδηγίας:
   - ✓ **Υπ. Υγείας**
   - ✓ **ΑΑΔΕ – Τελωνεία**
   - ✓ **Γενικό Χημείο του Κράτους**
   - ✓ **Γ.Γ. Βιομηχανίας (Υπ. Ανάπτυξης)**

ii. Ορισμός διαδικασίας επαλήθευσης των μετρήσεων TNCO των τσιγάρων

iii. Ρύθμιση κυκλοφορίας ηλεκτρονικών τσιγάρων με νικοτίνη, νέων προϊόντων καπνού & φυτικών προϊόντων για κάπνισμα,

iv. Ρύθμιση συσκευασίας, επισήμανσης, συστατικών κι εκπομπών

v. Κοινοποίηση προϊόντων στη διαδικτυακή πύλη εισόδου της ΕΕ

vi. Θέσπιση τελών κοινοποίησης των προϊόντων

vii. Επιβολή συνδυασμένων προειδοποιήσεων υγείας

viii. Απαγόρευση επικλήσεων περί μειωμένου κινδύνου ή οφέλους για την υγεία

ix. Απαγόρευση διασυνοριακής πώλησης προϊόντων καπνού & ηλεκτρονικών τσιγάρων προς την Ελλάδα

x. Απαγόρευση διαφήμισης, χορηγίας και προώθησης ηλεκτρονικών τσιγάρων

xi. Θέσπιση συστήματος αδειοδότησης και επιβολής τελών (1000€) για τα νέα προϊόντα καπνού

xii. Θέσπιση δυνατότητας ομοιόμορφης συσκευασίας (plain packaging)

xiii. Θέσπιση δυνατότητας απαγόρευσης για λόγους δημόσιας υγείας συγκεκριμένων προϊόντων ή και κατηγορίας (κατόπιν έγκρισης από την Ε. Επιτροπή) προϊόντων

xiv. Επέκταση της καθολικής απαγόρευσης διαφήμισης, χορηγίας, προώθησης, πώλησης σε ανηλίκους και χρήσης των προϊόντων καπνού σε όλα τα προϊόντα που υπάγονται στο νόμο

xv. Απαγόρευση διασυνοριακής πώλησης προϊόντων καπνού και συναφών προϊόντων προς την Ελλάδα

Ισχύον Νομοθετικό Πλαίσιο στην Ελλάδα Σημαντικότερες Ρυθμίσεις V.

Ν. 4600/2019 *«Εκσυγχρονισμός και Αναμόρφωση Θεσμικού Πλαισίου Ιδιωτικών Κλινικών, Σύσταση Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας, Σύσταση Εθνικού Ινστιτούτου Νεοπλασιών και λοιπές διατάξεις»*, Άρθρα 96 και 97 *

- Ρύθμιση κυκλοφορίας, προδιαγραφών, περιεχομένου, συστατικών, συσκευασίας, επισήμανσης των ηλεκτρονικών τσιγάρων χωρίς νικοτίνη κατά το ίδιο πλαίσιο που ισχύει πανευρωπαϊκά για τα νικοτινούχα, σύμφωνα με την Απόφαση FCTC COP6(9)
- Απαγόρευση χωριστής πώλησης υγρών για ιδιοκατασκευή ηλεκτρονικών τσιγάρων για λόγους προστασίας των καταναλωτών, σύμφωνα με επιστημονικές εκθέσεις της Ε. Επιτροπής
- Απαγόρευση για λόγους δημόσιας υγείας των υποκατάστατων καπνού και, κατόπιν εγκριτικής απόφασης της Ε.Ε. (Απρίλιος 2020), του καπνού μάσησης και του καπνού λήψης από τη μύτη
- Ρύθμιση της συσκευής με την οποία καταναλώνονται τα νέα προϊόντα καπνού (απαγόρευση πώλησης σε ανηλίκους, απαγόρευση διαφήμισης, χορηγίας, προώθησης των συσκευών, απαγόρευση επικλήσεων περί οφέλους για την υγεία, ρύθμιση συσκευασίας, επισήμανσης, κοινοποίησης στις αρμόδιες αρχές, κλπ.)

<u>* Τελευταίες ρυθμίσεις:</u> Αύγουστος 2020, Ψήφιση Ν. 4715/2020 *«Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας… Ο.ΔΙ.Π.Υ. Α.Ε., άλλες επείγουσες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας και άλλες διατάξεις»*, Άρθρα 35, 36 και 37

Με τον πρόσφατο νόμο (4715/2020), σε αντίθεση με τα όσα ορίζονται στην FCTC, τις σχετικές Αποφάσεις της Συνόδου των Μερών της FCTC και τις αντίστοιχες Ευρωπαϊκές Οδηγίες, καταργούνται τα άρθρα 96 και 97 του Ν. 4600/2019, παρέχεται στους κατασκευαστές/ εισαγωγείς νέων προϊόντων καπνού και ηλεκτρονικών τσιγάρων (νικοτινούχων και μη) η δυνατότητα επικοινωνίας (διαφήμισης) επικλήσεων περί μειωμένου κινδύνου για την υγεία, καταργείται η προηγούμενη, εγκεκριμένη από την Ε. Επιτροπή, απαγόρευση του καπνού μάσησης και λήψης από τη μύτη, καθώς και των υποκατάστατων καπνού (εξαιρετικά επικίνδυνα για τη δημόσια υγεία), καταργείται το πλαίσιο προστασίας ως προς τα ηλεκτρονικά τσιγάρα χωρίς νικοτίνη (κυκλοφορούν πλέον χωρίς ρυθμίσεις και προδιαγραφές), καταργείται η διαδικασία αδειοδότησης των νέων προϊόντων καπνού και η υποχρέωση πληρωμής παραβόλου 1000€ από την καπνοβιομηχανία.

SMOKE FREE GREECE
Institute of Public Health
George D. Behrakis RESEARCH LAB HELLENIC CANCER SOCIETY

Μελλοντικές Προκλήσεις

- **Εφαρμογή της νομοθεσίας** για την πλήρη απαγόρευση της διαφήμισης, προώθησης και χορηγίας (TAPS) του καπνού και των συναφών προϊόντων, ιδίως όσον αφορά στα ηλεκτρονικά τσιγάρα και τα νέα προϊόντα καπνού (π.χ. θερμαινόμενα) και τις συσκευές αυτών, όπου παρατηρείται συστηματική παραβίαση
- **Προστασία ανηλίκων** από τις επικοινωνιακές τακτικές της καπνοβιομηχανίας και των εταιρειών ηλεκτρονικού καπνίσματος
- Αντιμετώπιση της εμφάνισης στην αγορά προϊόντων που δεν υπάγονται στο ισχύον κοινοτικό και εθνικό ρυθμιστικό πλαίσιο (βλ. υποκατάστατα καπνού, άλατα νικοτίνης, κλπ.)
- Αντιμετώπιση και **αποτροπή συγκεκαλυμμένων διαφημίσεων & χορηγιών** σε αθλητικές οργανώσεις και άλλες εκδηλώσεις και γεγονότα διασυνοριακού χαρακτήρα
- Αντιμετώπιση των παράνομων, κατά τη Σύμβαση Πλαίσιο για τον Έλεγχο του Καπνού και τις Αποφάσεις του Π.Ο.Υ., **πρακτικών της καπνοβιομηχανίας** προς τις Εθνικές Αρχές περί υιοθέτησης στρατηγικών «μείωσης της βλάβης»
- Απεμπλοκή της πολιτικής κατά του καπνού από την επιρροή της καπνοβιομηχανίας και των εταιρειών ηλεκτρονικών τσιγάρων
- **Κύρωση του Πρωτοκόλλου του Π.Ο.Υ. για την Καταπολέμηση του Παράνομου Εμπορίου Προϊόντων Καπνού**

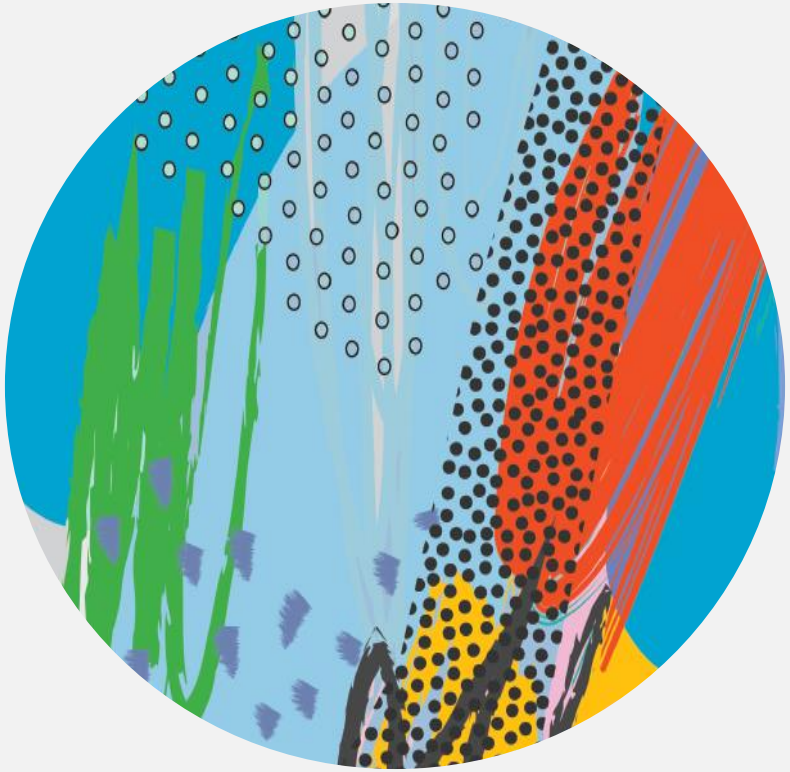

SMOKE FREE GREECE

Institute of Public Health

George D. Behrakis RESEARCH LAB HELLENIC CANCER SOCIETY